

HONDEN IN ZUIDOOST AZIË

Canis lupus familiaris

JAVA

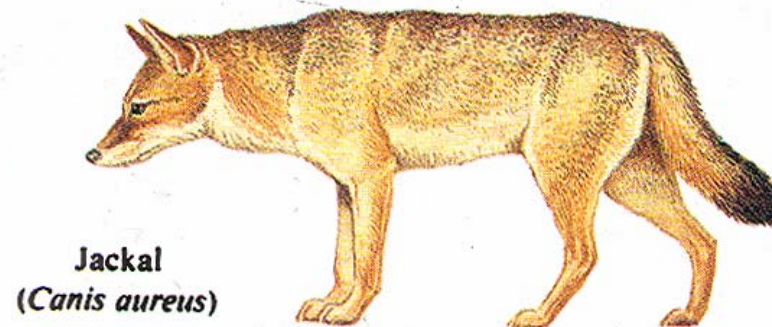
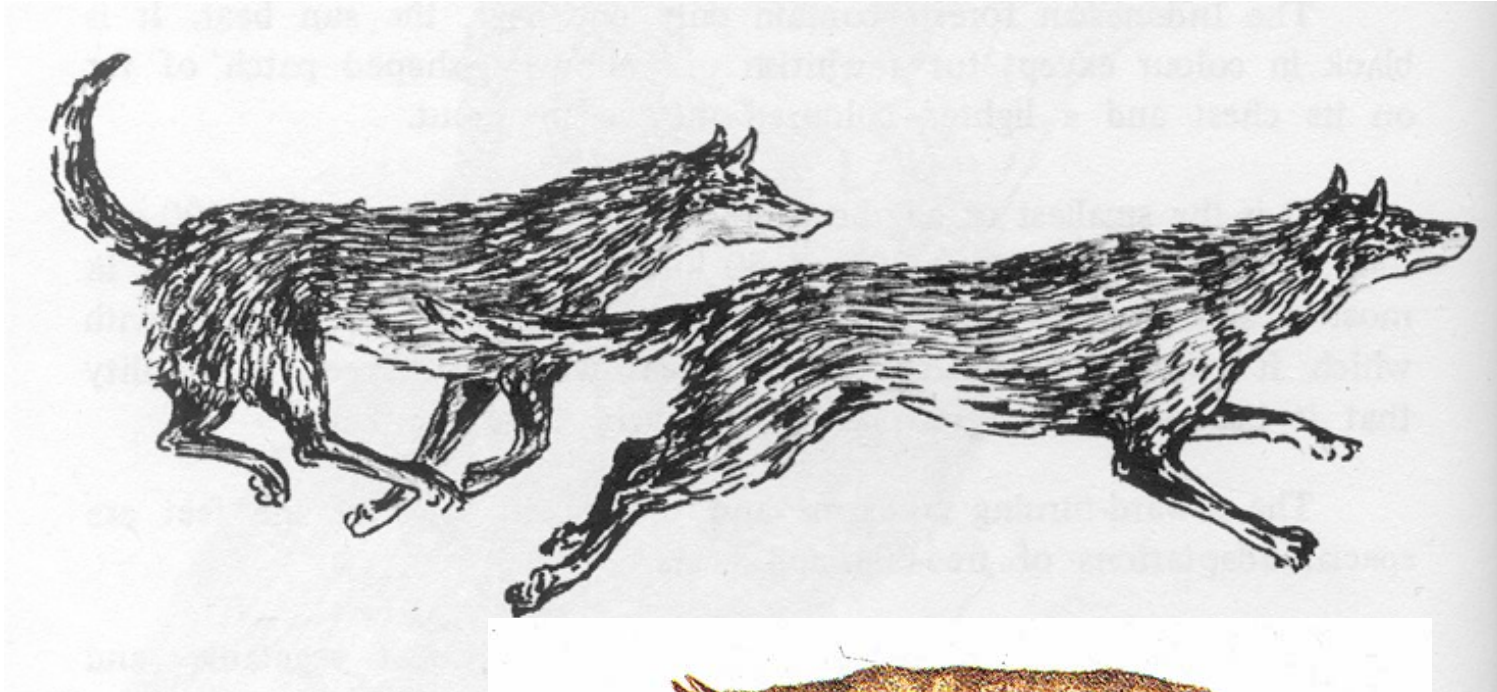
Asu, swana, sona, camuru, cambra, camari, anjing Canis aureus

- Namen voor gedomesticeerde honden
- Er zijn ook gecastreerde honden, asu tugel of asu sor, die al in inscripties genoemd worden
- Het houden en eten ervan is een privilege dat door de vorsten wordt gegeven
- Honden werden ook gegeten

Jambuka, srgala, pundung

- Wilde hond of jakhals
- Moeilijk om onderscheid te maken tussen jakhals, wilde hond en huishond
- Vooral moeilijk als het om afbeeldingen gaat
- Misschien is met een hond met een halsband een gedomesticeerde hond bedoeld
- Dan zou hond zonder halsband een wilde hond of jakhals kunnen voorstellen

Wilde hond, Azië

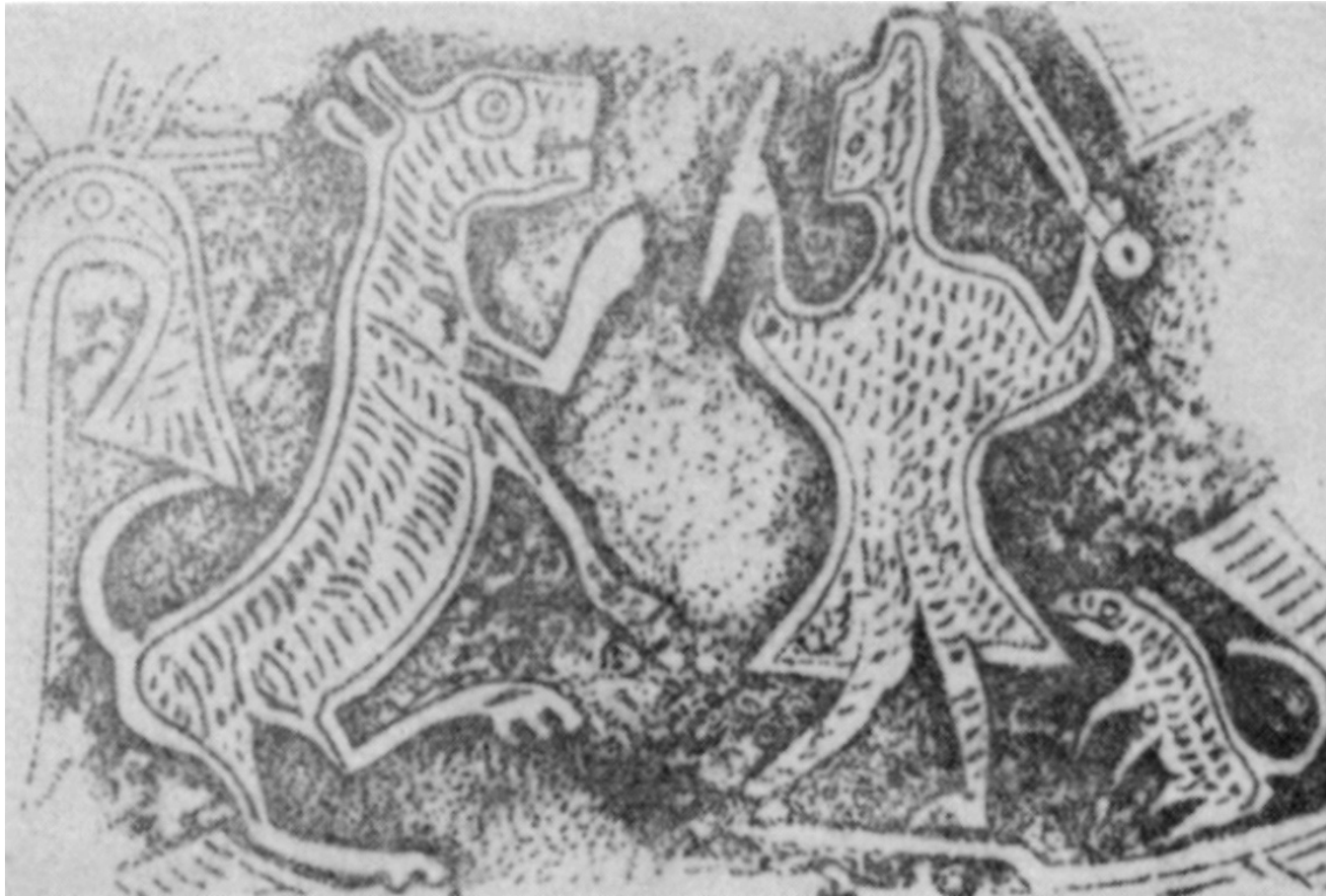

Jackal
(*Canis aureus*)

HOE WORDT HOND AFGEBEELD?

- Is een dier met een halsband automatisch gedomesticeerd, dus een hond?
- Is een dier zonder halsband een wilde hond of een jakhals?
- Waren er jakhalzen in Java?
- Volgens Prater 1998: 126: distributie jakhals in ZO Europa, ZW Azie, India, Ceylon, beetje in Burma en ZO Thailand
- Dus ook weer: Indiaas dier via verhalen in Java geïmporteerd, maar niet in werkelijkheid?

Dongson, keteltrom, Sangeang, tussen 4^e BC en 4^e AD

Gevecht tussen man en wilde hond? Tamme hond rechts?

Hond? Op Dongson keteltrom

HOREND BIJ GODHEID

verhalen uit India

- Bhairawa vorm van Siwa heeft hond of jakhals als rijdier
- Indra heeft een teef, Sarama, die zijn kudden bewaakt
- Dattatreya had 4 honden, elke hond had een andere kleur. Zij symboliseren de 4 Veda's. Eerst was Dattatreya een leraar van de anti-goden, later werd hij samengevoegd met Visnu.

India: hond van Bhairawa

Bhairawa uit Singasari,
Oost Java
eind 13^e eeuw

HOND IN VERHALEN

- Adiparwa (30), over geboorte van Sarama (= teef) uit huwelijk van Bhagawan Kasyapa en Krodhawasa, een van zijn 14 vrouwen.
- Sarama werd uitgehuwelijkt aan Bhagawan Pulaha.
- Zij kreeg allerlei dieren als kinderen, o.a. een hond. Die heette Sarameya (kind van Sarama)

Verhaal over koning Janamejaya

Adiparwa: 6-8

- Janamejaya hield een ritueel in Kuruksetra
- De hond Sarameya kwam kijken. Dat was eng, want honden werden als onrein beschouwd. Zij konden aan de offers gaan likken.
- De broer van de koning sloeg de hond Sarameya en joeg hem weg.
- De hond ging klagen bij zijn moeder Sarama. Hij had alleen vanuit de verte gekeken en niets gedaan. Hij wist hoe hij zich correct moest gedragen.
- Sarama gaat naar koning Jayamejaya. Zij vervloekt hem, omdat hij iemand gestraft heeft, die niet gestraft hoefde te worden.
- Hij stopt het ritueel. Hij is heel bang voor de vloek.
- Na een tijd komt Janamejaya in een bos bij een kluizenarij. Hij vraagt of de brahmanen hem kunnen helpen van de vloek af te komen.
- Een van de brahmanen zegt dat hij dat kan. Hij wordt aangesteld als hofbrahmaan in het paleis. Hij weert de vloek af.

Verhaal over de hond van
Yudhisthira/Dharmawangsa
Prasthanikaparwa

- De Pandawa's gaan hun laatste reis maken
- Zij zijn met z'n vijven (Yudhisthira, Arjuna, Bhima, Nakula, Sahadewa), plus hun vrouw Draupadi. Een hond loopt mee, hij is no. 7.
- Uiteindelijk komen zij bij de Mahameru aan. Aan de voet ervan is een zandzee. Draupadi valt neer, ze sterft.
- Vervolgens, een voor een, Arjuna, Nakula, Sahadewa en Bhima.
- Yudhisthira gaat verder gevolgd door de hond.
- God Indra komt langs. Hij nodigt Yudhisthira uit plaats te nemen op zijn wagen om naar de hemel te gaan. De hond mag niet mee.
- Yudhisthira wil dat de hond mee gaat, zo niet dan hoeft hij niet naar de hemel.
- Hij wil de hond niet achterlaten, omdat hij al die tijd trouw was aan hem.
- Indra suggereert dat Yudhisthira wel zijn dode echtgenote en broers achterliet.
- Het is niet goed een levend iemand, die trouw is, achter te laten, vindt Yudhisthira. Liever geen hemel dan de hond achterlaten.
- Het blijkt dat Indra hem wilde testen. Het antwoord dat Yudhisthira gaf was het goede.
- De hond verandert in god Dharma en Yudhisthira mag direct naar de hemel.

Klungkung, Bali,

Fabelliteratuur

Tantri, Avadana's

- Hindoeïstische en Boeddhistische verhalen over dieren werden bekend in Java
- Afgebeeld vanaf eind 9^e eeuw AD

Verhaal van de jakhals/hond en de zeboe

- Jakhals loopt al jaren achter zeboe aan in de hoop dat zijn testikels eraf vallen, zodat hij ze kan opeten. Hij kan dan op een makkelijke manier aan zijn eten komen.
- Zinloze bezigheid, tijd verdoen
- Verhaal is bekend uit Indiase Pancatantra teksten

Mendut, M. Java
dier heeft halsband, dus hond?

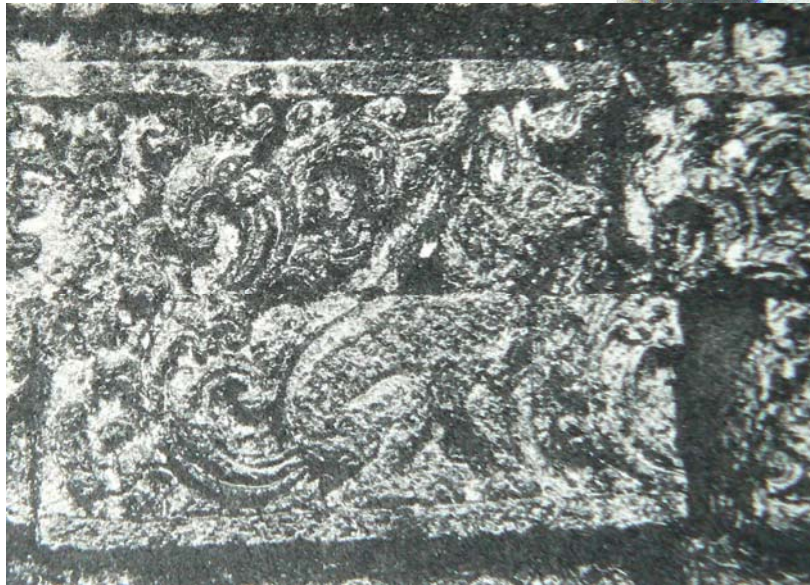

Jakhalzen/honden eten pochende schildpad op

Pancatantra verhaal

- Er is droogte, vijver droogt uit.
- Gans/2 ganzen bieden waterschildpad redding aan
- Als hij stok vastpakt, dan wordt hij naar andere vijver gevlogen. Hij moet wel zijn bek goed dicht houden
- Schildpad wordt uitgelachen door mensen.
- Hij wordt kwaad en wil er wat over zeggen.
- Valt omlaag, wordt opgegeten a) door mensen, b) door honden of jakhalzen

Jago, 13^e AD, dier met halsband,
dus hond?

Panataran, badplaats
2 dieren, geen halsband: jakhalzen?

Panataran, 13^e AD
2 dieren met
halsbanden
honden?

Pura Taman
Ayun, Mengwi
19^e eeuw
2 honden en
schildpad

Bali, zilveren sirih doos, eind 19^e
eeuw, gans en jakhals

Bali, Gria Gede, Timpag, 20^e AD 2 honden

Bali, bale kulkul, Lambing, 203 eeuw
2 honden

Jakhals probeert vriendschap tussen leeuw en zeboe te verzielen

- Pancatantra verhaal
- Zeboe, die eigenlijk een kar van een brahmaan trekt, vlucht naar het bos
- Wie wordt de baas van het bos: de leeuw of de zeboe
- Zeboe wordt geaccepteerd om zijn wijsheid
- Jakhals is jaloers, gaat stoken
- Gevecht tussen leeuw en zeboe; zeboe sterft

Jago, tijger wordt opgestoot door 2 honden

Jago, hond, tijger en zeboe
dier met halsband is hond?
Tijger in plaats van leeuw

Panataran, Pendopo terras zeboe en jakhals

Bali, sirihdoos, zilver zeboe en jakhals

Onbekend verhaal: jakhals zit bij eten; slang ligt op bord voor hem

Jago, onbekend verhaal jakhals loopt weg van eten

Borobudur IBa 135

verhaal van de leeuw en de specht

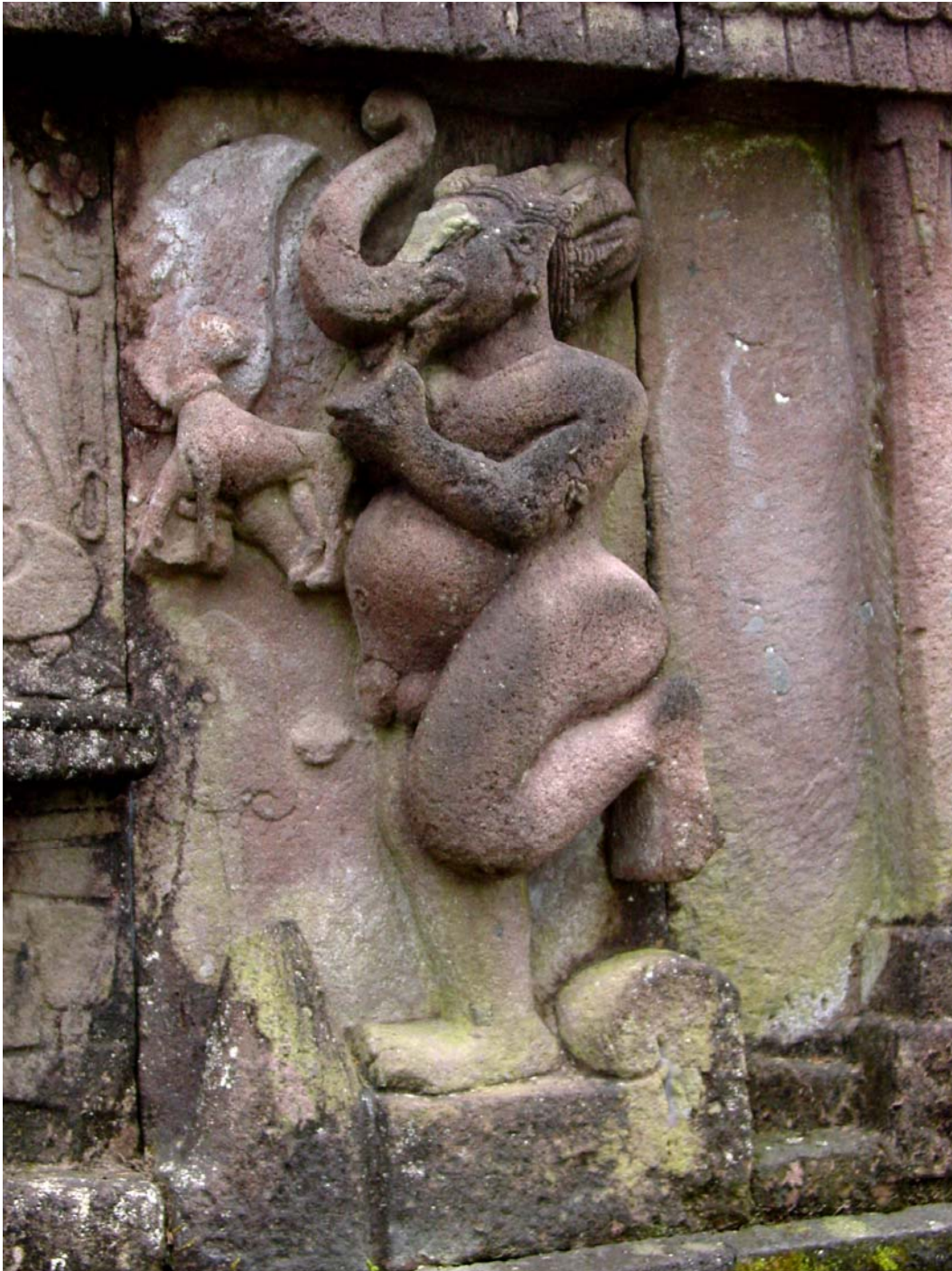
- Leeuw heeft antilope gevangen en opgegeten; botje is in zijn keel blijven steken; leeuw stikt bijna
- Specht (=bodhisattwa) vliegt in zijn bek om het eruit te halen; loopt risico dat leeuw hem daarna opeet
- Dieren uit het bos, waaronder jakhals, kijken toe

Borobudur
IBa024
jakhals
biedt
hagedis
aan

Hond in verborgen jaartal

Sukuh, 14^e AD relief smidse

- Smid = 3
- Olifant = 8
- Eet = 3
- Hondenstaart = 1
- $1383 + 78 = 1461$

Wilde honden in bos

Borobudur
IBa 128
wilde honden?
Wilde
zwijnen?

Panataran
hond?
Jakhals?

Hond bij de mens

Borobudur
O 65
hond onder
rijstschoor

Borobudur 0 87, hond achter man

Borobudur, O 88, hond bijt man

Prambanan, hond eet rijst

Honden als begeleiders

Dameshondjes?

Panataran, dames en hondje

Panataran, dames met hondje

Detail, hondje met halsband

Panataran, Pendopo terras, draagstoel met dame, hond loopt mee

Panataran, Pendopo terras, bediende met hondje

detail

Panataran
Pendopo
terras
man met
hondje

Panataran
Ramayana
bediende met
hond

Sukuh

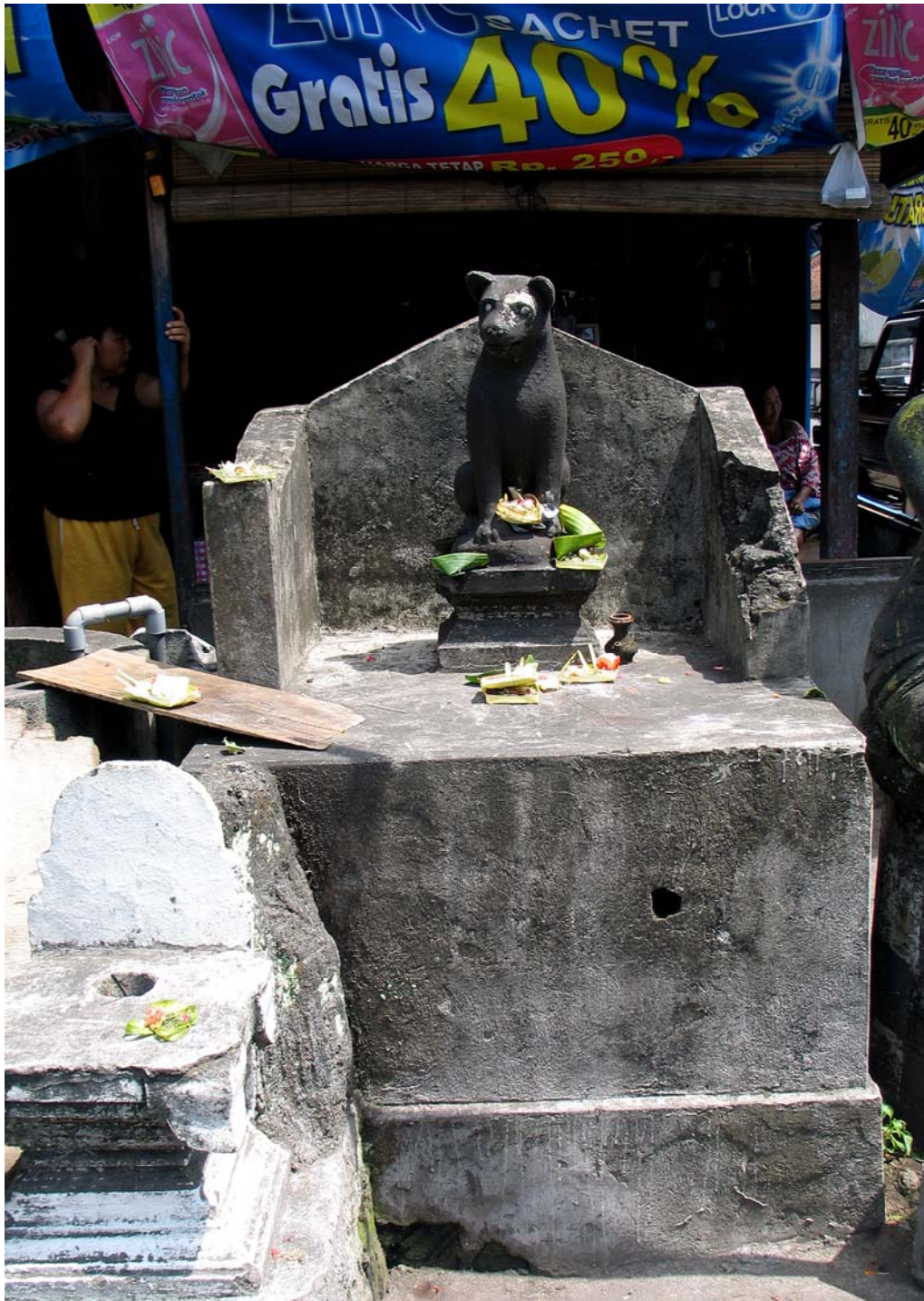

Bali

- Gladharige hond, verwant met Australische dingo? Geen hondsdolheid.
- Harige hond, gefokt in Kintamani in de bergen. Zou van de Chinese Chow-chow afstammen. Meegebracht door Chinese handelaren, ten minste 600 jaar geleden?

Hond en Melanting tempel

- Hond heeft relatie met god en godin in Pura Melanting, tempel voor voor marktwezen
- Hoofdtempel in Pulaki in Buleleng (vroeger haven, veel handel, veel buitenlandse spullen)
- 2 schrijns: 1 voor God/Batara van Pasar Agung, Grote Markt, en 1 voor zijn vrouw
- Bij markt of winkelcomplex is Pura Melanting
- God en godin hebben volgelingen in diervorm: hond of slang. Vaak aparte schrijn met hond.
- Elke dag, na sluiten markt/winkel moeten de eigenaars symbolisch deel van opbrengst aan Pura Melanting geven en bidden voor god en godin.

Hond bij markt Beringkit

Hond in voorouderheiligdom
is ziel verdoolde voorouder

Pamrajan Puri Gede Kerambitan

Pura Taman Ayun, Mengwi poort met brahmaanse priester met hond

Puri Pamecutan, Denpasar hond als ingang bewaker

Balinese hond, verwant met Australische dingo?

Bonsai Adenium hond

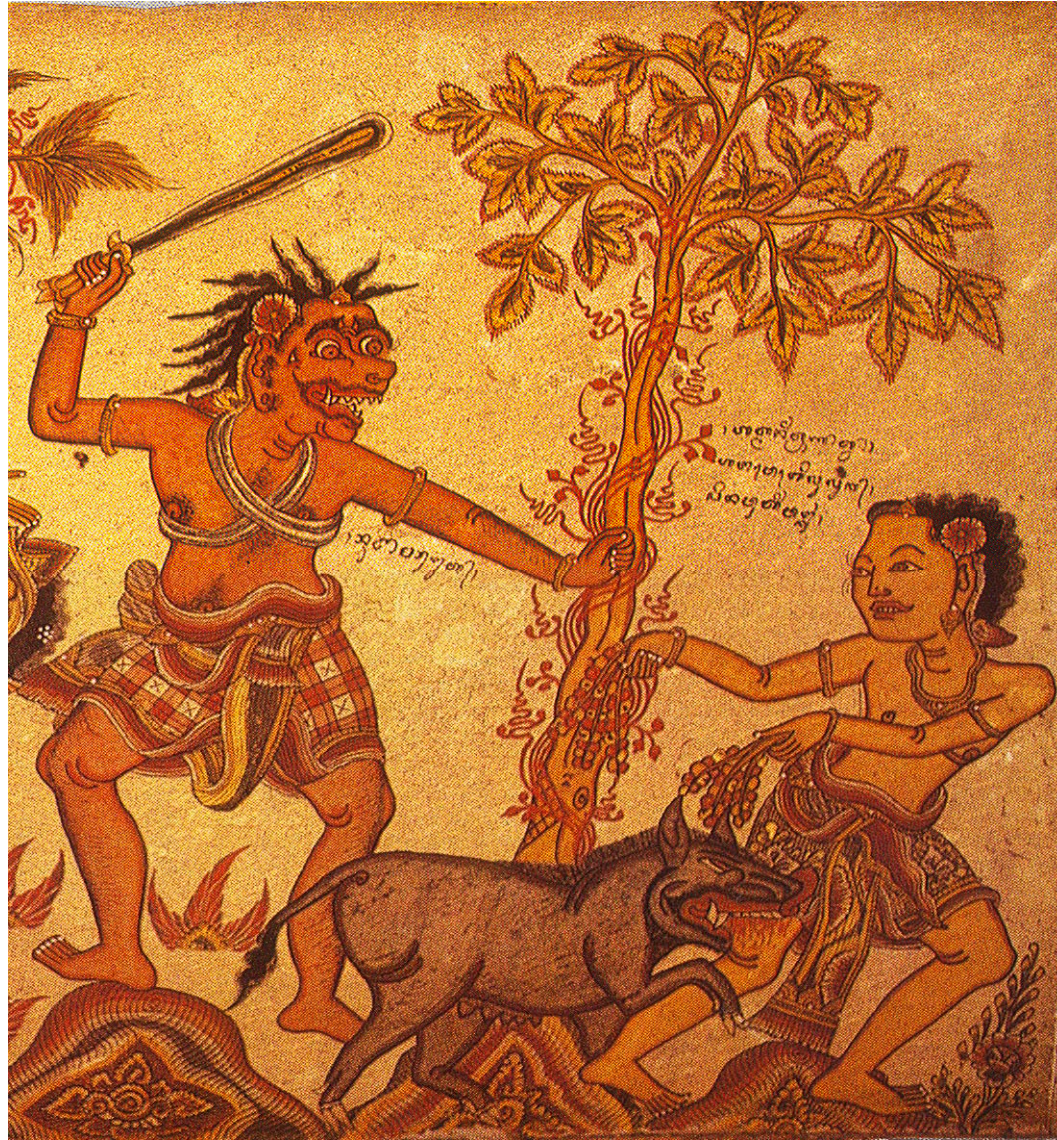

Horoscoop Kalender op Bali

- Dieren beheersen negatieve kant van leven en karakter van mens

hellehonden

Honden Cambodia

Honden in hel, bij zielen

Angkor Wat, hellehonden

Chinese honden

- Bij ingangen Chinese tempels
- Vaak kruising leeuw en hond

Tibetaans
Boeddhisme
dharmapala op
wilde hond

Peking hond
als bewaker

Hond op dak als lucky symbol

